

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postakárékpénztári csekk-
és kliring 10,489. sz. — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELOS SZERKESZTŐ:
BETEGH PAL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Nagy kérdés — kis emberek.

Elevenítő és lelkesítő gondolatok kopogtatnak portánk körül. Ott születnek az élet sajgó iskolájában, a közös nyomoruság nyomasztó terhei alatt. Megváltását hirdetik a stoikusi iskolának, felrázzák a nemzet gerincét letargikus álmából és kérdőjelek elé állítják: a megváltozott életrendszer követelményei elé.

A kis emberek ébrednek, érzik a mult marasmus vonásait, a sors kegyetlenségét és látják a vigasztalóbb jövőt, mit kirajzolt a jövő feladatait felismerő fajszeretetük; kezet nyújtanak s alávetik magukat a XX-ik század tanfételének s így sorakoznak a közös érdekek munkálására: az egyéni célok megközelíthetéseért is.

És jönnek eszmék, születnek gondolatok... Ami előtt nem is oly régen érzéketlenül haladtunk el, az ma gyújt, éget; ami ezelőtt lényegtelennek látszott, az ma már életkérdése lett a szociális törvények uralma alá került emberiségnek...

A felismerés, az élet szorgajárma alul való szabadulás vágya, a tökéletesebb életrendszer és berendezkedés érzete megbontja az egoista erőket, tisztultabb légkör felé való törekvés ideája fekszi meg az emberek érzelmi világát és megszakad a bűnös közöny, melylyel tapostuk az érzéketlen világ országutját s kezdünk egyesülni faj- és testvéri szeretetben nemzeti munkára.

Igy jött létre a Szejke-fürdő, immár Tanítók-fürdője eszméje is.

Végig zugta magát egy néhány-szor a társadalmi körökön, itt ideálisan bátorító — ott a zsibbasztóan ijesztő köntöst húztak rá s ilyen különböző jelenetekbe öltöztetve járt körül, amint hogy ez így szokott lenni, ha a nagy kérdések mellett nincsenek nagy emberek.

A kétségtelenül beteges tünet, mikor az emberek önmaguk erejében nem akarnak bízni s talán az egymás iránti bizalmatlanságból a felvetődő eszmét nem az altruizmus hanem az üzleti élet szempontjából mérlegelik és csengő értéket keresnek, im ez csak visszajáró lélek, mely kísért s visszahoz egyes jellemvonásokat a letűnt időkől, de nem győz, nem is győzhet, hiszen szárnyát szegte neki az emberiség jégközönyét megtörő keresztény gondolat szerint igazodó társadalmi élet.

Nem tartok tőle, hogy itt-ott még el a tulzasba hajló egoista élet és rabbiátusban tartja az emberi szeretetből kihajtó alkotásokat; nem riadok vissza, ha látok embereket loholva futni az önös érdekek után akkor is, ha embertársainak nyoszolyáján annyék gyanánt gurulnak nyomában a könnyek patakjai, — ez kikerülhetetlen a világtársadalomban, hisz természetileg nem vagyunk

egyformák. De mennyire jellemző, hogy az üzleti és önös érdekeket hajszolók színjátékában a jeleneteket revolverek, börtönök, mérgek, gyilkok stb. dekorálják, kétségtelenül igazolva a bűnözés útját. Megtörténhetik, mert a világforratagban, az élet piacán szennynnek is kell gyűlni és az ilyenek előtt hiába születnek nagy és szép eszmék, melyek a komor képet nyújtó jövőhöz vigasztaló sugarakat vetítenek, ezek előtt el kell buknia mindennek, amiben nincs üzleti érték és elegendő kincs.

Am a XX-ik század életiskolája másra tanította az embereket. Más elvek, más törvények kezdettek érvényesülni a közélet mezején. Lájuk, hogy az üzleti élet irányzata: a tisztán önös érdekeket koholó és munkáló életprogramm nem váltja meg az elégedetlenséget és meghasonlást a lelkekben, nem szünteti meg a kiáltó panaszt a családi fészkekben, sem az országutján és nem bírja megállítani az egyéni becsületnek a világpiacra való hurcolását is. Nem csoda tehát, ha nagy kérdések keringenek a kisemberek körül és fordul, változik az élet század iskolájának irányító tantétele által.

Ebben az iskolában lett az egyéni becsület az alkotások tökéje a kis emberek szolidaritásában. Előtte ez a töke sokkal becsesebb, sokkal boldogítóbb, mint a csengő arany, mert minden egyes értékét megszenteli a hozzá fűződő munkaveríték. A világ mai legnagyobb üzleti alkotását a kis emberek gyenge filléreihez tapadt egyéni becsület teremtette meg és nem a nagy töke ereje. Kérünk szociális áramlatának mozgató ereje szintén az egyéni tisztesség értékesítése s ép ennek következtében látunk az áramlat nyomán megváltozott életet és nemzeti emelkedést. A tanítók-fürdője, itt városunk közelében szintén e jegyben épül hisz tanító és töke össze se egyeztethető másképp, mint ha az egyéni becsületet, ezt a nagy társadalmi tőkét nem dobják oda a mérlegre Épen azért bizom annak megvalósulásában és prosperálásában, mert Magyarország 15—20 000 tanítójának nemcsak önmagától megvont 25—25 koronája, hanem egyéni erős akarata és társadalmi tisztessége is bele lesz építve annak fundamentumába.

Nem lehet számítani az ország összes tanítóságára, mert a tanítók is csak emberek s mint ilyenek nem egyformák, de van egy valami közös sorsunk, ami össze köt minket egymással, ha nem istanító... és ez a szenvedés. Ez köt össze mindenkit, ez egyforma mindenkinél és az, ami az altruizmus izgalmas cselekedeteit osztályrendszer nélkül termi meg és összehoz mindenkit a szenvedő megmentésére. Ha igaz ez, már pedig igaznak kell lennie, ha keresztényi testvéri szereteten nyugszik társadalmi rendünk, akkor az is bizonyos, hogy hazánk 8.000.000 intelligens közönségéből lesz 20000 olyan, kik nem-

csak a tanítókért, kiknek a macedoniai szerint nem azt, hogy élnek, hanem hogy becsületesen élnek köszönhetik, de első sorban önmagukért és családjaikért hozzák azt a csekély áldozatot, melyre a tanítók fürdője létesítésénél a tanítóságnak szüksége lenne.

Szívünk melegével köszöntjük azt a 35 egyént, kik a mult vasárnap ezen intézmény alapító okmányát aláírták s ezzel jobb sorsra érdemes városunk rohamos fejlődésének annnyi lakattal lezárt vaskapuját berozdazott helyéből kiszabadították.

Ki tudja mérlegelni e percben e város fejlődésének perspektíváját s azt a morális és anyagi hasznót, mit ez nemsokára nekünk fog nyújtani. Találkozó helye lesz városunk pár év múlva a magasabb társadalmi öntudatban élő magyar tanítóságnak és tisztviselői karának. Gyűlhelye a kereskedői és iparos testületnek és lesz itt mozgó, eleven élet; itt—ebben a városban, melyről ezt elgondolni ezelőtt pár héttel se lehetett.

Nem lehet kételkedni abban, hogy e város és vármegye közönsége is e nagyszabású kérdés mellett érzéketlenül haladna el. Eminens érdekünk, hogy ez alkalommal kiragadjuk magunkat a tepsedő élet szürke elméletéből s futó hangulatok és kételyek uralma alá ne engedjük magunkat. Megérdemli ezt a munka terheitől meggörnyedt, kifáradt, megroconsolt idegzetű magyar néptanítóság és tisztviselői kar, mely boldogulását, enyhülését e város és vármegye érdekeinek ápolása és fejlesztése által nálunk keresi.

Ne azt kutassuk, hogy ki áll ez ügynek élén. Szegény embereknek nem lehetnek Dárius kincscsel bíró vezérei, de ott áll az egész tanítói osztály, mint egy test, erős szívvel, edzett lélekkel, acélozott bizalommal; ők ha megtudták teremteni a mai Magyarországot, bizonyára e'ég garanciát nyújtanak e kérdés megoldására is. A zászló ki lett bontva e hó 8-án Budapesten az orsz. tanítói egyetemes gyűlésen. E század idealizmusának egyik legszebb hajtása, éltető s fenntartó ereje előttünk és közöttünk van. Nyuljunk hozzá bátran és ne félünk tőle. Ha megtagadjuk azt és félre lökjük, nem lesz lángoló harc a jobb jövőt siró lelkekben és az elégedetlenség üzhet tovább is nemzedéket nemzedék után, de ha engedünk a krisztusi szeretet hatalmának akkor leomlanak a választfalak, és az ember találkozik az emberrel a testvériség szent nevében.

Ugy reáli álódhatnak a kis emberek törekvései a nagy kérdés körül, ha felismerjük az önvédelemre vezető utat, mely elvezet mindannyiunkat a kibontott zászló alá munkánk veritékével faj és felebaráti szeretetben.

Aki erőszak, álnokság, csalárdság után győzedelmeskedik az igazság ellenére: nem ellenségét, hanem önmagát alázza meg...

Világkereskedelmi székely vasut.

A volt nemzetgyűlések országútján.

Irtá: *Borszékely Soma* nyug. miniszteri o. tan.
Esemény számba veendő, hogy a Feketetenger partján levő Sulina tengeri kikötőnek új tulajdonosai, mint önálló kereskedelmi és hajózási társaság, szerződéses viszonyba léptek: Berlinben és Bécsben az ottani kereskedők testületeivel s ezek már most tárgyalják a további összeköttetések részleteit.

Ugyanis addig, míg Romániának rendelkezése alatt állott a saját tulajdonát képező Feketetenger sulina kikötője, politikai okok miatt hazánkhoz Romániával szerződéses viszonyba lépni lehetetlen volt, sőt előnyösebbnek mutatkozott: az 1894. évi VII-ik törvényekket megalkotni s a székelységet a sulina kikötőnek régi tulajdonosaitól a román kormánytól, politikai okokból lehetőleg távol tartani.

Ez volt az oka, hogy az idézett magyar törvények megtiltotta, hogy a székelység vagyis a magyar határon lakó négy székely vármegyének lakói: a csiki székelyek, a marostordamegyeiek, az udvarhelyiek és háromszéki székely lakók a szomszéd országban lakó románokkal szorosabb üzleti összeköttetésbe álljanak.

Ennek következménye lett, hogy nemcsak a Székelyföldön született székelyek, kik ellen a kivándorlási tilalom ki volt adva, hanem egész Magyarország lakói (a bécsiek, berliniek még most is) a tilalom következtében beállott közlekedési eszközök hiánya miatt, meg vannak fosztva attól, hogy a közel fekvő Feketetenger kikötő pontjaira utazzanak, vagy üzleti összeköttetéseket a határon túl fenntartsanak.

Igy állott elő azon kényszer helyzet, hogy egész Közép-Európa s mind azok, kik egyenesen a Feketetenger felé akartak menni, e szándékukban meg lettek akadályoztatva és a helyett, hogy a tiltott irányban haladva a Székelyföldön át, rövidebb uton egyenesen a sulina kikötőbe mehettek volna, észak felé utazva: Csehország, Galiczia, Bukovina, Moldva területén, a tenger partjával párhuzamosan végig kellett utazniok és most is párhuzamosan a tenger parttal végig kell utazniok, hogy Bécs vidékéről, Magyarországot megkerülve, Szulinára vagy Konstancára juthassanak.

Miután azonban a Feketetenger partján megváltoztak a viszonyok és a sulina kikötőnek egész területe a Feketetenger partjától külön lett szakítva és a sulina kikötőt egy önálló kereskedelmi és hajózási Társaság, mint tulajdonos vette át önként értetik, hogy a megváltozott viszonyok következtében a sulina kikötő, a román tengerpart területéről külön választva, önállósított s egy olyan tényező lett, mely mintegy új kereskedelmi és hajózási Társaság keresi az összeköttetéseket a Feketetenger vidékein lakó népekkel.

Elérkezett tehát az idő, hogy a négy székely vármegye vezető emberei, vagyis Csik, Marostorda, Udvarhely, Háromszék vármegyék főispánjai, tudomást vegyenek a Feketetenger sulina kikötőjében, a tulajdonjogra nézve bekövetkett változásokról, s ennek alapján lépjenek összeköttetésben a négy székely vármegyének képviselői a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarával mint illetékes faktorról oly célból, hogy tekintettel a sulina kikötőbe bekövetkezett változásokra, készítsék elő a kérdés megoldására megkívántat, de a székelységre nézve életkérdést képező költséges előmunkálatakat.

Legelső teendők közé tartozik, hogy az 1894-ik évi VII. törv.-cikk, mely a négy

székely vármegye lakóinak a járás-kelest megtiltja: semmisítessék meg.

E törvények megsemmisítését indokolja, hogy a sulina kikötő tulajdonosai „a tengeri kereskedelmi és hajózási Társaság” már Berlinben és Bécsben az ottani kereskedelmi testületekkel szerződéses viszonyba léptek s a további összeköttetéseket keresik Budapest, Kolozsvár, Marosvásárhely, Udvarhely, Sepsiszentgyörgy felé s végre a határon át Szulinára, amit nekünk ignorálni nem lehet, mert ha nem használjuk fel az alkalmat helyzetünk javítására, a székelység a szemünk láttára el fog pusztulni.

A székely közgazdasági érdekek elhanyagolása oly nagy, hogy csak a most véletlenül felmerült székely Világkereskedelmi vasut felépítése adhat új életet a négy székely vármegyének s ezért kell amostani sajnos állapotokat a következőkben ismertetni:

I. Utszakasz Kolozsvár és Marosvásárhely között. Ezen utszakasz szabályozást igényel, mert Kolozsvár és Marosvásárhely között nincsen közvetlen országút, de szakértők szerint, a két vasuti állomás 83 kilométer távolságban fekszik egymástól. Ezzel ellenkezőleg közvetlen kapcsolat hiányában Kocsárd felé a Maros völgyébe átmenve, Szász Régen irányában most 119 kilométer utat kell vasuton megtennünk, hogy Kolozsvárról Marosvásárhelyre az első székely megyei fővárosba elérkezzünk. Ak ülönbözlet tehát 36 kilométer.

II. Utszakasz Marosvásárhely és Udvarhely között. A két város közötti távolság 81 kilométer, de ezen vonalon nincs vasut, hanem Marosvásárhelyről ismét vissza Kocsárdra kell utazni. Innen, vagyis ezen keresztező pontban, mely jobbra Kolozsvárra vezet, balra: Enyed-Tövisre kell utazni, majd a másik forduló pont jobbra Dévára, balra Segesvár felé, Kiskapusról Szebenbe, egyenes vonalra pedig Segesváron át a hejjasfalvi fordulóponton balra Székelykeresztúron Bikafalván át érkezhetünk háromszoros átszállással Székelyudvarhelyre, holott egyenes vonalon igen sok pénz- és idővesztés nélkül lehetne akár vasuton, akár országuton Marosvásárhelyről Udvarhelyre érkezni. Így a mostani utvonalon 243 kilométer hosszú vasutvonalon vagyunk kénytelenek utazni, hogy Marosvásárhelyről Udvarhelyre érkezzünk. A különbözlet 162 kilométer.

III. Utszakasz Udvarhely és Sepsiszentgyörgy közt. Székelyudvarhely és Sepsiszentgyörgy közötti távolság 92 kilométer. De mivel a két székely vármegye fővárosai között sincs összeköttetés, ha Székelyudvarhelyről Sepsiszentgyörgyre, Háromszék vármegye fővárosába akarunk utazni, ismét Bikafalva, Székelykeresztúrra és Hejjasfalvára kell vasuton elmenni, honnan kétszeres átszállással Ágostonfalván át Brassóba kell utazni, hogy Brassóból Uzon községen át Sepsiszentgyörgyre érkezhessünk. Ez vasuton 191 kilométer utazásra kényszerít. A különbözlet 99 kilométer.

Az előadottakból láthatólag: Kolozsvárról Sepsiszentgyörgyre, Háromszék székely vármegyének fővárosába utazva, az egyenes összeköttetésünk, mely 256 kilométer utazással a székely városokon át Kolozsvárról Magyarország határát elérhetnők, melynek pedig közelében fekszik a Feketetengernek leglátogatottabb kikötője Szulina, mely ismétlen hangsúlyozom: most Románia területeitől elkölönítve, egy önálló tengeri kereskedelmi és hajózási társaságnak tulajdonát képezi.

Miután azonban Kolozsvár és a magyar határ közt a Székelyföldön át egyenes irányban egyáltalában nincs sem vasutunk, sem országutunk, mely a Feketetenger sulina kikötőjébe vezetne, egy ilyen székely vasut kiépítése a székely nemzetre nézve életfel-

tételt képez és csak akkor, a midőn az 1894. évi VII. törvények meg lesz semmisítve, remélhetjük, hogy a sulina kereskedelmi és tengeri hajózási társaság Magyarországgal szerződéses viszonyba fog lépni.

Addig, míg ez összeköttetés létre nem jön s nem építi fel a magyar állam a 256 kilométer vasutat Kolozsvár, Marosvásárhely, Udvarhely és Sepsiszentgyörgyre egyenes vonalban, — továbbra is a székelység nagy szegényére és ártalmára, kénytelenek leszünk 553 kilométer utat a szomszéd vármegyéken keresztül megtenni, a mi 297 kilométer utazási többletet jelent. De azt a hallatlan terhes állapotot is magában foglalja, hogy a székelység a mai viszonyok által követelt, járás-kelest szabadságától meg van fosztva, tehát el kell pusztulnia. Ez pedig Magyarországot keleti végvárának megsemmisülését jelent.

Vajon lesz-e, aki meghallgassa e vitéségéről oly híres nép szavát! Ne feledjük mi vagyunk az utolsó, legislegutolsó generáció, akik még segíthetünk a rohamosan pusztuló székelység nyomorúságán és egyúttal megszüntethetünk egy nevetségesen rövid látással keresztül vitt tervszerűtlen vasuti mizériát.

Polgármesteri jelentés.

Nem egyedül a mi városunkról van szó, habár arról is lehetne. Sepsiszentgyörgy rendezett tanácsu város 1910. évi közigazgatás állapotáról adta ki tizenötödik évfolyamu jelentését Gödri Ferenc, a város érdemes polgármestere.

Ez a mintaszerű jelentés valóságos évkönyv, minden szükséges adatot magába foglaló ismerettára Sepsiszentgyörgy városnak. Négy és egy negyed ivnyi terjedelemben, nyolcadrét nagyságban felöleli mindazokat a szükséges adatokat, melyeket a városért lelkesülő, annak előhaladását és jó hírét munkáló polgármester helyesen tartott feljegyezni.

Gödri Ferenc polgármester az adatokat személyesen gyűjtötte össze és azoknak valóságáról meggyőződött s ezt oly gondossággal cselekedte, hogy még a nyomdai korrekturát is ő maga végezte.

Azt hinné a tájékozatlan szemlélő, hogy ezek a polgármesteri jelentések hiábavalók. Ez nem áll, mert — a mint maga Gödri polgármester megállapítja — eltekintve a szabályrendelet rendelkezésétől, a nyilvánosság követelményeitől és sok más meg igen fontos támogató okoktól — érdekesen bizonyítja szükségességét még az a tapasztalata is, hogy városa nevét a hivatalos körökben is e jelentések tették ismertté; ezekből nyertek kellő felvilágosítást létezésükről és összes közállapotaikról. A távolabbi városokban ez előtt még híreket se hallották. Ma azonban országszerte ismerik, sőt igen sok város mintául vette jelentésüket s annak beosztása szerint kezdte kiadni az övét.

Mi, a magunk részéről, szintén nem tudjuk eléggé dicsérni Gödri Ferenc polgármester intencióit s az lenne egyik legőszintebb vágyunk, hogy Székelyudvarhely város polgármestere is hasonló módon cselekedjék. Hiszen régóta hangsúlyozzuk, hogy nem kell állig begombolkozni. Engedjenek bepillantást a város háztartásába és a tényleges állapotot tegyék szemlélhetővé. Mert hiszen nincs a világon olyan orvos, hogy a bajok eredeti forrásának kikutatása nélkül, sikeresen gyógyítani tudjon. Ami városunk pedig sok tekintetben kóros állapotban szinylődik.

Látjuk, érezzük, hogy jó étvágygal fogyaszt; szívesen szívja magába a polgárság aránytalanul magas pótdóáját. De nem épül. A táplálék kárba vész és ellenérték nélkül hozzuk az erőnket felülmúló áldozatokat!

Legyen tehát világosság! Okuljunk a multakból és ne csupán a manak éljünk,

hanem vessük meg a jövő fejlődésének is az alapját.

Szívesen üdvözljük Gödri Ferenc polgármestert XV. évi jelentésének kiadása alkalmából és köszönetet mondunk neki azért, hogy érdekes, tanulságos jelentését a „Székely-Udvarhely“-nek is volt szíves megküldeni és alkalmat nyújtott nekünk arra, hogy ezzel kapcsolatosan a magunk ügyével foglalkozhassunk s abból a nekünk való tanulságokat levonhassuk.

Gödri Ferenc polgármester — úgy látszik — a sajtó hatalmát ismeri. Jól tudja, hogy a nyomtatott betű oda is beférkőzik, hova talán mások nem gondolnak. „Isten segédelmével“ adta ki XV. jelentését. Csak tovább, előre!...

A becsületes munka előbb-utóbb megtermi a maga gyümölcsét. Mindenki annyit ér, a mennyit közérdekű állásában, tisztességében — kötelességein kívül a közjóra cselekszik. Az uttörő, alapvető munkásság azonban nehéz feladat, de épen ezért sok-zorosan nagyobb elismerést is érdemel.

ARGUS.

Az igazság lobogó tisztító tűz...

Irta: Király Péter.

Az igazság lobogó tisztító tűz,
Izzó hevétől össze ég a szenny, —
Az összeégett szennyek hamujából
Talajtermékenyítő por leszen....
Az így termőképesse lett talajba
Nemes eszméknek magvát hintem el —
Ti, kishitűek, hiába dühöngtök:
Velem az Isten, s a vetés kikel.

Ha nehéz munkám siker koronázza,
Ti látogattok el hozzám elébb, —
Garázdálkodni odagyültök akkor,
Mint megannyi rút, szemtelen veréb,
És osztozkodtok a más java felett,
Mintha csak volna préda és szemét;
Én odahagyok mindent, hogy civódva,
Verjétek ki egymás fogát, szemét.

Mert úgy van az a teremtet világban,
A mi hitvány, mindig hitvány marad,
Kaján irigység, gonosz céda lélek
Képez emberben legrutabb sarat.
A jók sorsa szenvedés mindhalálig,
A rosszak bére: sátánjutalom....
Csak háborogjatok, civódjatok,
Én tovább megyek nehéz utamon.

(Debrecen)

HIREK.

— **Uj vizsgálóbíró.** Az igazságügyi miniszter a székelyudvarhelyi törvényszék területére vizsgálóbírói allandó helyettesnek Dr Gyarmathy Ferenc törvényszéki bírót rendelte ki.

— **Mikes gróf püspök felszentelése.** Mikes János gróf szombathelyi megyéspüspök felszentelésének napja véglegesen meg nincsen megállapítva. A határidő kitűzése attól függ, hogy a pápa mikor adja ki brevejét ez ügyben. Előkészület szerint — a felszentelés január elsején történik Budapesten a Szent-István-bazilikában. A hercegprimás képviselőjében és megbízásából Mailáth Gusztáv Károly gróf erdélyi püspök fogja végezni a felszentelést. Konszekráció püspökök lesznek: Varadi L. Árpád győri és Fischer Colbrie Ágost dr. kassai püspök. Az installációt január 6. és 7-ikére tervezik.

— **A főgimnázium disztorna-ünnepélye.** A székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnázium tanuló ifjúsága 1911. december hó 17-én (vasárnap) d. u. 6 órakor az intézet tornacsarnokában disztorna-ünnepélyt rendez, mely alkalomra az érdeklődőket szívesen látja az ifjúság. Sorrend: 1. Felvonulás. 2. Himnusz. 3. Fabot gyakorlatok zenekísérettel. 4. Csapatornázás: I. o. ugrózsámoly, uszókák. II.

o. Palánk, rohamdeszka. III. o. Vízszinteslétra, nagasugrás. IV. o. Gyűrűhinta, ló. 5. Buzogány gyakorlatok zenekísérettel. 6. Csapatornázás: V. o. korlát, rudmászás. VI. Nyújtó, bakugrás. VII. o. Korlát, ló. 7. Játék. 8. Minta csapatornázás: Korlát, nyújtó és bak magas ugrás: Vezeti: Stotter Pál főgym. VIII. o. t. 9. Torna-gulák. 10. Elvonulás Beléptidij nincs. Adakozások a jótékony célra köszönettel fogadtatnak.

— **Az új püspök fogadtatása.** Mikes János gróf püspök e hó 7-én (csütörtökön) a délutáni vonattal érkezett vissza Székelyudvarhelyre. A vasuti állomáson nagy közönség fogadta. A vonat érkezésekor a zenekar a Rákóczy-indulót játszta. A püspököt pedig kiszállásakor hosszan tartó és igen lelkes éljenzéssel fogadták. A város nevében Gonthárd János polgármester mondott üdvözlő beszédet, melyre az új püspök szeretetteljes szavakban mondott köszönetet a város közönségének a nem várt kitüntető fogadtatásért. Kijelentette, hogy a székely anyaváros ügyét jövőre is szíven viseli. Ezután az összes ipartársulatok lobogójukkal, a zenekarral élülk, valamint a közönség sokasága és Mikes gróf püspök saját fogatán a polgármesterrel, utánuk pedig a város előkelő polgársága élén Dr Valentsik Ferenc orsz. képviselő és a kocsik hosszú sorozata következett. A főgimnázium ifjúsága, a róm. kath. leány- és fiúiskolák növendékei sorfalat állottak a Deák-téren s lelkes éljenzéssel üdvözltek az új főpásztort, ki meghatottan szemlélte az ötet környező ifjúságot kiket ő annyira szeret és akik viszont oly nagyon szeretik. A plebánia lakban ismétlődtek a jókívánatok s a főpásztornak mindenkihez volt egy pár jó szava. Másnap: Boldogasszony fogadtatása ünnepén Miket gróf tartotta az ünnepi szent misét.

— **Kinevezés.** A pénzügyi miniszter Kiss Kálmán székelyudvarhelyi lakost a segessvári pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez ideiglenes minőségű díjlan pénzügyi számgyakornoknak nevezte ki.

— **Irodalmi matiné.** A ref. kollégium ifj. önképzőköre f. hó 17-én (vasárnap) d. u. 5 órakor az intézet tornacsarnokában változatos műsorral irodalmi matinét rendez.

— **Polgári fillérestély.** Az e hó 12-én (kedden) tartandó fillérestélyt Jakabos Róza, Nagy Erzsé, ifj. Rajk József és Biró László rendezik. Az estélyen Dr Mezei Pál ügyvéd felolvas, Szombathelyi Mariska szaval, Török József ref. koll. tanuló monologot ad elő, Balucz Bálint ismert nevű cimbalom-szólísta cimbalmon játszik, Rajk Gyula ref. koll. tanuló melodramát ad elő Eszenyi László, Török József, Orendi Vilmos, Balázs Sándor és Fehér Károly ref. koll. tanulók zenekísérettel. A gazdag műsor fillérestély iránt, nagy érdeklődés mutatkozik.

— **Postaügynökség Bikafalván.** Az Udvarhelyvármegyében Bikafalva községbe engedélyezett postai ügynökség működését 1911. évi december hó 16-án megkezdte. Nevezett ügynökség kézbesítő köre Bikafalva, Hodgya és Óczfalva községekre terjed ki; ellenőrzés és leszámolás tekintetében a székelyudvarhelyi posta- és távirda hivatalhoz tartozik és forgalmát a 0.25 km. távolságra levő bikafalvi vasuti megállóhelyre a mindkét irányú 134 sz. kalauzpostához csatlakozólag naponként kétszer közlekedő gyalogküldöncjártat közvetíti. A szóban forgó postai ügynökség bárhova szóló levél, postai küldemény, postai utalvány, továbbá csak a belföldre, Ausztriába, Bosznia—Hercegovinába és Nemetországba szóló pénzeslevelek és csomagok felvételével és továbbításával, nemkülönben postatakarékpénztári betét- és csekk be és kifizetések közvetítésével, ugyancsak mindennemű postai küldemény kézbesítésével foglalkozik. A fentebb elő nem sorolt országokba szóló pénzesleveleket és csomagokat az ügynökség nem vehet fel, de azokat a feladó veszélyére

elfogadhatja és beküldheti az ellenőrzéssel és leszámolással megbízott székelyudvarhelyi posta- és távirdahivatalhoz. Kolozsvár, 1911. december 3-án. Deryei Mihály s. k. posta- és távirdaigazgató.

— **Szomorú számok.** A gümőkór elleni védekezés közlönye: „Tuberkulózis“ legújabb számában olvassuk, hogy a magyar birodalom területén folyó évi április havában tüdővészben 8355 egyen halt el. E nagy számból a Királyhagóni területre, vagyis Erdélyre eső rész vármegyék szerint a következő: Alsófehér 86, Besztercenaszód 40, Brassó 30, Csik 50, Fogaras 25, Háromszék 48, Hunyad 101, Kisküküllő 47, Kolozs 109, Kolozsvár város 33, Marostorda 90, Marosvásárhely város 8, Nagyküküllő 63, Szeben 48, Szolnokdoboka 117, Tordaaranyos 57 és Udvarhelyvármegye 57, összesen 1009 egyen.

— **A siklói postaügynökség.** Az Udvarhely vármegyében Siklód községben ideiglenesen beszüntetett postai ügynökség működését 1911. évi december hó 16-án megkezdte. Nevezett ügynökség kézbesítő-köre Siklód községre terjed ki; ellenőrzés és leszámolás tekintetében az etedi postahivatalhoz tartozik és forgalmát az ügynökség és az etedi postahivatal között naponként egyszer közlekedő gyalogküldöncjártat közvetíti. A szóban forgó postai ügynökség bárhova szóló levélpostai küldemény, postai utalvány, továbbá csak a belföldre, usztriába, Bosznia—Hercegovinába és Nemetországba szóló postai levelek és csomagok felvételével és továbbításával, nemkülönben a postatakarékpénztári betét és csekk be- és kifizetések közvetítésével, ugyancsak mindennemű postai küldemény kézbesítésével foglalkozik. A fentebb elő nem sorolt országokba szóló pénzesleveleket és csomagokat az ügynökség nem vehet fel, de azokat a feladó veszélyére elfogadhatja és beküldheti az ellenőrzéssel és leszámolással megbízott etedi postahivatalhoz. Minthogy a szállítást gyalogküldönc teljesíti, az ügynökség az elszállítandó portóköteles csomagokat darabonként 5 kg. a portómenteseket darabonként 10 kg. súlyig veszi fel és szállítja el. Az 5 kg. súlyt meghaladó 10 kg. súlyig terjedő portóköteles csomagokat az ügynökség csak feltételeken veszi fel és csak akkor köteles elszállítani, ha az egyes menetnél a csomagok összes súlya 15 kgr. ot nem halad meg. Az érkező csomagok darabonként 10 kg. súlyig szállítatnak; az ennél súlycsabb csomagok az etedi postahivaltól való elhozataláról a címzett köteles gondoskodni.

— **Olcso és szép kiadása róm. kath. imakönyvek** színes képekkel díszítve, a győri és pécsi egyházmegyei hatóság engedélyezésével, gyönyörű választékban kaphatók Betegh Pál könyv-, zenemű-, papiros-, író- és rajzszerzőjében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt. Angyal kenyer, Igazi égi manna, Mária virágos kertje, A szerelem szent szövetsége, Vezércsillag stb. A legegyszerűbbtől a legdiszesebb kötésig, minden izlésnek megfelelő imakönyvek érkeztek. Ajánljuk a főt. papság és a jóindulatu hívek figyelmébe. Alkalmi és ünnepi ajándéknál egy szép kötésű imakönyv a legkedvesebb emlék.

— **Megvádolt pénzügyőrök.** A Magyar Füszerkereskedő című szaklap Afinancok címmel erős támadást intézett a pénzügyőrség tagjai ellen. Azzal a váddal illette őket, hogy az italmérési engedélyek körül részrehajlóan járnak el. A cikk azzal végződött, hogy jó pénzzel a financoknál mindent el lehet érni. A pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján az ügyészség vádat emelt a cikk szerzője, Farkas Vilmos ellen, a kit sajtó útján elkövetett rágalmozásért állítottak a budapesti törvényszék esküdtbírósa elé. A vádlott bizonyítani kívánta állításait, mire a bíróság több tanut hallgatott ki, akik úgy vallottak, hogy sok esetben késleltetik az italmérési engedély megadását, hogy a kérelmezőt engedély nélkül való árusításon kaphassák és a büntetéspénzekből jutalékot kapjanak. Több szesz-nagykereskedő szintén a pénzügyőrök ellen tett vallomást, azt állítva, hogy az alantas pénzügyőrök hibásan állapítják meg a szesz foktartalmát és a füszerkereskedőket sokszor helytelenül megbüntetik. A bíróság az esküdtek verdiktje alapján Farkas Vilmost fölmentette.

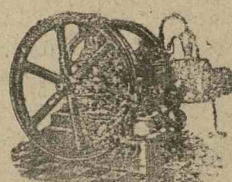

„CLIMAX“

nyersolajmotor

Legolcsóbb, legbiztosabb üzemű. Versenyképes árak
Elsőrangú minőség. Több ezer referencia

**Pénzt
takarít meg!**

Bachrich és Társa

motorgyári fioktelep

Budapest V/41 Szabadságtér 17 sz.

(Tözsdepalota)

Telefonsz. 71-01. Sürgönyc. CLIMAX

AZ UDVARHELYMÉGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZV.-TÁRS.
SZÉKELYUDVARHELY, fiókok: Székelykeresztúr és Oklánd
Ügykörébe a **törlesztéses (amortizációs) kölcsönök**
adását is felvette.
Bekebelezett ingatlanokra **5000 – 30000 koronáig**
terjedő kölcsönöket nyújt 15, 18, 23 és 32 évi,
éleventi törlesztések mellett, **6 százalékos kamatozással.**
Bővebb tájékoztatást Székelyudvarhelyt a fő-, Székelykeresztúrt és Oklándon
a fiókindezetek nyújtanak.

Védjegy: „Horgony“.

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótléka
egy régióak bizonyult háziaszer, mely már sok év
óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult készvényénél,
..... oszónál és megfűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt be-
vásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti
üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel
és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van
csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.-
és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. —
Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.
Dr. Richter gyógyszerár az „Arany oroszlánhoz“,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

**Névjegyek
Meghívók,
Eljegyzési
és Esküvői**
valamint **gyász-
jelentések**
ugyszintén mindenféle
könyvnyomdai és
könyvkötői mun-
kák izléses ki-
vitelben, gyorsan és
pontosan készülnek

Betegh Pál
villamos üzemre berendezett
könyvnyomdát és könyv-
kötő-intézetben Székely-
udvarhelyt, Kossuth-utca
sz. 31. alatt.

B O R!

**Fernengel Gyula székely-
udvarhelyi bornagykeres-
kedőnéi**
a legjobb minőségben, nagy válasz-
tékban és legelőnyösebb árak mel-
lett nagyban és kicsinyben kapható.
A kedvező szüreti kilátásokra való
tekintetből ármérséklés

Arany, Ezüst, Vas, Bronz, Porcellán
és **Régiségeket** megbiza-
tásból
azonnal megvásárol, esetleg értékel
vagy utasítást ad.

Hagyatéki árveréseken
mint vevő résztvesz.
Arany, briliáns éksze-
reket, ezüst tárgyakat
(tört állapotban is) bár-
milyen összegre vásárol

Dietrich Gyula ötvös-
mester.
Kolozsvárt.

Levélbeni megkeresésre azonnal vá-
laszol
Sürgönyeim: **Dietrich**
ékszerész Kolozsvár.

**Udvarhelyvármegye Nemes Csa-
ládjai.** Szerkesztette: Pálmay József
Ára füzve 16 K. Míg a készlet tart
kapható: Betegh Pál könyvkiadónál
Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállí-
tott, az egyes családok címereivel
illusztrált mű, igen becses család-
történeti adatokat tartalmaz

7800—911. tkvi. sz.
HIRDETMEY.
Az oklándi kir. járásbíró, mint
tkvi hatóság közhírré teszi, hogy
Lővéte közseg közhelyei- erdő lege-
lőinek arányosítása következtében a
telekkönyvi átalakításból folyó vég-
leges tkvi bevezetés az 1869 évi
2579 és 15960—911. VIII. I. M. ren-
delet értelmében befejezést nyert.
Ez azzal a felhívással tételik közzé
hogy mindazok, kik az arányosítás
illetve átalakítás következtében tör-
tént telekkönyvi bejegyzéseiben ma-
gukat sérelmesnek vélik ebbeli el-
számolásait tartalmazó kérvényü-
ket a telekkönyvi hatósághoz hat hó-
nap alatt vagyis 1912 évi június hó
10 napjáig bezárólag nyújtsák be
mert ezen meg nem hosszabbítható
záros határidő eltelté után az ál-
alakításkor közbejött téves beveze-
tésekől származó bármilyen igé-
nyüket jöhiszemű harmadik szemé-
lyek irányában többé nem érvénye-
síthetik, az említett bejegyzések pe-
dig csak a törvény rendes útján és
csak az időközben nyilvánkönyvi jo-
gokat szerzett harmadik személyek
jogainak sérelme nélkül támadhatják
meg.
A kir. járásbíró, tkvi hatóság.
Oklánd, 1911. évi november hó
28 án.
DR FÖLDES s. k. kir. jbiró.
A kiadmány hitelűl:
Wermescher kir. tkvezető.

Hirdetés az üzlet lelke!
Hirdetés nélkül
nincs forgalom! **HIRDESEN** tehát
a „Székely-Udvarhely“ ben

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függelékű lap,
Udvarhegy egy legelterjedtebb
közönsége. Megjelenik hetenként
2 szer. Előfizetési ára félévre
5 K. Elterjedtétől fogva hir-
detésekre a legalkalmasabb.

Erőse Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len
legjobb magyar gyártmányú díszleveledpapirok. Ezekon kívül
közönséges és finom, színes és virágos leveledpapirok és borítékok,
levél-kártyák, gyász- **Képes levelezőlapok** 20-féle helybeli felvétellel.
levélpapírosok stb. Nagy választék tájképes
virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

**KÖNYVNYOMTATO- ÉS
KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET**

BETEGH PÁL

**KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS
PAPIRKERESKEDÉS**

Mindenféle színű, nagyságu, su-
lyu és minőségű irodai és i-

PAPIROSOK

vonalzott és sima leveledpapirok,
vonalzott és rovatos papírok,
rajzpapirok, írógéppapirok, cso-
magoló és selyempapirok, má-
solópapirok, itató-papirok, szűrő-
papirok, torta- és befőző-pa-
pirok, könyvkötő-papirok és papir-
különlegességek. Kártyapapirok.

Lemez-papirok minden súlyban.
hangjegypapirok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfűze-
tek, rajzfűzetek, vázlatkönyvek,
diszminák, szépirási és rond-
irási minták. Olcsó legyező-fal-
rajzek, klotetpapirok, szivarka-
hávely, szivarka s névjegytárcák
Dohány-összivatárcák bőrből és
féméből. Bortárcák, pénzes-ersé-
nyek, okmány és irománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblá-
zatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és
esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések
stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélírótollak, rondtollak, üveg-
tollak, tollszárak, dísztollszárak.
Írók, fekete, színe
írók, notes-írók, csavariro-
nok (crayonok), zsebírók, esa-
varíronbetétek, íróvédők, író-
hegyezők. Kréták, iskolai, kávé-
házi és fájelző kréták, színes
kréták. Tinták, legjobb irodai és
másoló tinták, színes, vegy és
ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték,
tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok,
hegedű-iskola, hegedű-alkatré-
szek. Gramophon és fonográfok,
lemezek és hengerek. Hang-
góló-sípek és o rínák. Mono-
grammok fehérnemű és leвед-
papírjelzésre. Kézi nyomda. —
Különléle bélyegzők, pecsetnyo-
mók, pecsetjegyek, pecsetviasz,
festékpárnák, ostyák. Ajtóablák
és névfeliratok öntött féméből,
erdészkalapácsok gyári áron.

Állandóan kaphatók mindenféle

kész nyomtatványok,

u. m. közsegi, körjegyzői, szol-
gábirósági, végrehajtó, ügyvédi,
telkeszi, iskolai, üzleti és külön-
féle magánügyi nyomtatványok.

A hazai és külföldi jeles írók
művei, ifjúsági iratok és képes-
könyvek folyton vannak készlet-
ben. Teljes Magyar Könyvtár.
A székelyudvarhelyi középisko-
lában és a városi és megyei
elemi népiskolákban használat-
ban levő összes tankönyvek rak-
tára. Szótárak, térképek, naptá-
rak, imakönyvek, albumok, em-
lékkönyvek, üzleti beíró könyvek,
főkönyvek, pénztárkönyvek, nap-
lók, jegyzőkönyvek, másoló-
könyvek, bevásárló könyvek,
zsebkönyvek (notesek), pénztár-
tömbök (Block), dárca és szel-
vénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögme-
rő, rajzdeszkák, tolltokok, itató-
deszkák, olaj-s zfesték minden
szinben. Ecsetek. Irodai és zseb-
tintatartók, díszintatartók, toll-
állványok, szivacs-ecsetek, író-
mappák. Legjobb dörzsmézőgák,
gummiszalagok. — Rajzszögek,
szőnyeg-szegek, képesok stb.

Betegh Pál könyvnyomdátó és könyvkötő-intézete Székelyudvarhelyt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.